

הדפסה

אוצר החכמה

אח"ח 1234567

ברוך = הוא מצילנו מידם'.

הדפסה

יש ששרו שוב את הפיסקה: "אילו הרג בכוריהם, ולא נתן לנו את ממונם-דינו, אילו נתן לנו את ממונם, ולא קרע לנו את הים - דיינו'".

הדפסה

1. סיפור הרוח אצל יהודי כורדיסטאן, ויש גם עדות אחרות שסיפור זה מקובל אצלם.
2. גרסת סיפורנו לקוחה מהחוברת "חג הפסח במורשת ישראל" ליוסף שער, הוצאת "המרכז לשילוב מורשת יהדות המזרח" במשרד החינוך והתרבות ירושלים תשל"ת.

הדפסה

אח"ח 1234567

אוצר החכמה

ספר- תורה של עזרא הסופר

עזרא הכהן הסופר עליו- השלום, היה סופר סת'ם מומחה, וידע לכתוב אותיות נאות ומיוחדות במינן, כאשר יעיד עליו תוארו "הסופר".

ספרי- התורה שכתב אשר היו ברשותם של כמה מחידי סגולה, היו חביבים מאד בעיני בעליהם, "יקרים הם מפנינים וכל חפציהם לא ישו בה".

בימיו של רב שרירא גאון (לפני כאלף שנה) שחי במדינת

אוצר החכמה

בבל, היה יהודי נכבד ונשוא פנים שכיחן כנגיד ונשיא הקהילה.

עשיר מופלג היה האיש, ורכש ספר-תורה של עזרא הסופר, ששילם עבורו ממון רב, יקר מאד היה ספר התורה הזה, בעיני כל אנשי העיר, והחשיבוהו כספר עתיק-יומין ויקר-המציאות.

בעת שנפטר בעליו של ספר התורה, התגלעה מחלוקת קשה בין שני בניו, כל אחד מהם העדיף לקחת אצלו את הספר-תורה, והיה מוכן לוותר על עושרו הרב והעצום של אביהם.

היות ואי אפשר לחלק את הספר תורה, נאלצו שני האחים היורשים, ללכת לדיין, הוא רב שרירא גאון, כדי לפסוק את דינם.

אחרי ששמע את טענותיהם, פסק הרב הגאון את פסק דינו, באמרו להם: אטיל ביניכם גורל, והזוכה בגורל, יזכה בספר-תורה, והשני יקח את הכסף והזהב.

האח שזכה בספר התורה היקר - שמח מאד, ואילו אחיו שנפל בחלקו רכשו של אביו - היה עצוב ונדכא והיה מוכן לוותר על הרכוש העצום, לטובת הספר-תורה.

בעיר בגדאד, היה יהודי אחד רע מעללים ופורק עול. בשמעו את מחלוקתם של האחים על הספר-תורה, וכי האח שלא נפל ה'ספר' בחלקו - התעצב אל לבו, התפלא מאד על הדבר הזה.

ויאמר בלבו: מה המיוחד בספר-תורה זה? ואיזה כח מיוחד גנוז בו, שהיו מוכנים לוותר על כל הכסף והזהב, והעיקר לזכות בו?

מה עשה איש הבליעל הזה? החליף בגדיו בבגדים אחרים, התחפש לכל יכירוהו מתפללי בית-הכנסת, שם היה הספר תורה והלך לשם.

הוא התחבא באחת הפינות, ובשעת הערב, בתום תפילת ערבית, בצאת כל המתפללים מבית-הכנסת, קם ממקום מחבואו וניגש להיכל הקודש.

פתח את דלתות ההיכל, וללא קושי מצא את הספר תורה של עזרא הסופר, שבלט בצורתו הנאה: ב'כתר" שעל ראשו, ברמונים שהונחו בשני צדדי ה'תיק', ובמפת הקטיפה שהיתה מעוטרת ושזורה בחוטי כסף זהב.

תחילה היסס לבצע את זממו, אך יצרו הרע התגבר עליו, ויאמר לו: קום ועשה! אל תירא ואל תפחד!

בעת שפתח את הספר-תורה, וראה את הקלף עתיק היומין, שהאותיות השחורות הבהיקו ממנו - הבחין לנגד עיניו בפסוק: "ועבדתם את ה' אלקיכם, ובירך את לחמך ואת מימך".

נטל את האולר (שהכין אותו לפני כן, יחד עם קולמוס של סופרים), ומחק בעזרתו את האות ע' של מלת "ועבדתם", ובמקומה כתב אות א', וכך נהפכה המלה ל'ואבדתם'.

על ידי מעשה נבזה זה, סבור היה איש הבליעל כי נפסל הספר-תורה וכעת, לא יהיה שוה "הספר" הזה, כפי שהיה שוה קודם.

אחרי כמה ימים, כשהגיע "תורר" של ספר התורה הזה לקרוא בו (מקובל הדבר, שבבית-כנסת ששוכנים בהיכל הקודש אשר בו, ספרי-תורה רבים-קובעים "תור", ולפי הסדר מוציאים את "הספרים" אחד אחרי השני, לפי תור) -

התפלאו המתפללים בראותם את הטעות.

תאמרו האנשים איש אל רעהו: איך יתכן, שבספר- תורה
שנכתב בכתב- ידו של עזרא הסופר, ייכתבו דברי חירוף
וגידוף כאלה, חס ושלום?

חשבו המתפללים, כי לא יתכן בשום אופן, שעזרא הסופר
- ראש סופרי ישראל, יכתוב זאת ואף אם יחליפו את היריעה
כולה, אשר בה התגלתה הטעות, ויכתבו את כולה מחדש -
לא ייקרא עוד ספר התורה הזה, שכתבו עזרא הסופר,

הבן- האיש שנפל בחלקו ספר- התורה התעצב מאד אל
לבו, והתחרט על כי עזב את כל הממון הרב של אביו בידי
אחיו.

עצוב ונדכא מאד היה האיש, ובעלותו על משכבו לישון,
בא אליו אביו בחלום, ויספר לו את כל אשר קרה עם
הספר- תורה היקר.

המשיך אביו לומר לו בחלום: לך להיכל הקדש ואחרי
שתחפש שם ליד הספר- תורה של עזרא הסופר, תמצא את
העיין של האיש הכופר.

בשעה שהחליף האיש הרע הזה את האות "עיין" של מלת
"ועבדתם" - אמר האב לבן - באותו רגע, נתעורר בעינו
הימנית, וקויים בו הפסוק "עין תחת עין".

וכעת דע לך - סיים ואמר האב בעל הספר- תורה- שאת
הספר- תורה, לא יתקננו אף סופר סת"ם, כי גזרו בשמים,
שעזרא הסופר בכבודו ובעצמו, הוא שיגיה ויתקן את הטעון
תיקון.

וכן היה, בשעה שהתעורר הבן משנתו, והלך

לבית-הכנסת, מצא בהיכל הקודש, גלגל עין של אדם תחת ההיכל.

ומה גדלה פליאתו, בשעה שגלל את הספר-תורה שלו, וראה כי מלת "ועבדתם" כתובה כהלכתה, ולא ניכר בה שום רושם של תיקון.

סיפר האיש את כל מה שאמר לו אביו בחלום.

וידעו כולם את גודל קדושתו ועוז נפלאותיו של אדוננו עזרא הסופר עליו השלום, זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל.

1. מתורגם מערבית-יהודית מתוך הבטאון "אור הלבנה" עמ' 135. תוכן הבטאון: סיפורים וסקירות הסטוריות, העורך: הרב מיקיץ דוד סערון. נדפס בג'רבא תר"ץ.

2. בקהילות שונות השתמרו ספרי-תורה עתיקים מאד. מביניהם נזכיר: א. בבית-הכנסת העתיק (המקדש ביותר ברחבי צפון אפריקה) "אלגריבה" שבג'רבא, ודיו מונחים בהיכל-קדש מאות ספרי-תורה, אחד מהם, היה ספר-תורה עתיק יומין במקום שלפי המסורת המקומית הביאוהו עמהם ראשוני המתישבים מגלות בבל.

ב. בבית-הכנסת של העיר דרנה שבקירינקה (היא מדינת טראבלס-לוב) היה מונח ספר-תורה אחד המכונה "הצגיר מדרנה" (ספר-תורה הקטן מדרנה). לפי המסורת המקובלת. נכתב ספר-תורה זה בימי עזרא הסופר. לאחר חורבן הבית השני, הובל ע"י הגולים לעיר אלכסנדריה, והספר הקדוש נפל לידי אחד הפורעים, שחשב למוכרו ליהודים בארץ אחרת. אך בהגיעו לשפת-הים, נשתתקו כל אבריו של השודד, וספר-תורה נשמט ממנו ונפל לים וצף על פני הגלים, עד שהגיע לחופה של העיר דרנה. אחד מנכבדי העדה היהודית ראהו. משה את הספר-תורה מהים, והביאו כשי לבית-הכנסת בעיר. הסופרים שבדקו את הספר-תורה, השתוממו בראותם אותו יבש כולו, ואף אות אחת מאותיותיו לא נטשטשה במים. כל בני העיר האמינו כי מן השמיים זכו להם במתנה קדושה. וראה עוד סיפורים אדות "ספר תורה הצגיר" בספר "שבעים סיפורים וסיפור מפי יהודי לוב" לפרופ' דב נוי, עמ' 92-100, יצא לאור בירושלים תשכ"ה.